

Tjänsteskrivelse

Datum

2024-12-12

Vår referens

Sandi Andersson

Förvaltningsjurist

sandi.andersson@malmo.se

**Remiss angående Remiss Justitiedepartementet -
Inhibition av verkställigheten - en ny ordning för
vissa utlänningar vid tillfälliga verkställighetshinder
(Ds 2024:23)
ASN-2024-20952**

Sammanfattning

Malmö stad har mottagit remiss avseende promemorian *Inhibition av verkställigheten - en ny ordning för vissa utlänningar vid tillfälliga verkställighetshinder* (Ds 2024:23). Arbetsmarknads- och socialnämnden har ombetts att yttra sig.

Den utlänning som riskerar exempelvis tortyr i sitt hemland kan inte utvisas. Utlänningen beviljas i nuläget ett tillfälligt uppehållstillstånd. Detta gäller även för den utlänning som utgör ett säkerhetshot mot Sverige eller är dömd för allvarlig brottslighet. Genom uppehållstillståndet ges utlänningen möjlighet att ta del av välfärdsförmåner och att resa inom EU.

Utredningen föreslår nya regler för dessa utlänningar som i huvudsak innebär att

1. utlänningen ska inte beviljas något tillfälligt uppehållstillstånd,
2. utlänningen kan ges anmälningsplikt och förbjudas att lämna ett visst område, och
3. utlänningens rätt att arbeta och tillgång till välfärdsförmåner ska begränsas.

Utredaren föreslår att lagändringarna ska träda i kraft den 1 januari 2026.

Förslag till beslut

1. Arbetsmarknads- och socialnämnden godkänner yttrandet enligt förvaltningens förslag.
2. Arbetsmarknads- och socialnämnden skickar yttrandet till kommunstyrelsen.
3. Arbetsmarknads- och socialnämnden justerar paragrafen omedelbart.

Beslutsunderlag

- G-Tjänsteskrivelse - Remiss angående Remiss Justitiedepartementet - Inhibition av verkställigheten - en ny ordning för vissa utlänningar vid tillfälliga verkställighetshinder (Ds 2024:23)
- Förslag till yttrande - Remiss angående Remiss Justitiedepartementet - Inhibition av verkställigheten - en ny ordning för vissa utlänningar vid tillfälliga verkställighetshinder (Ds 2024:23)

Beslutsplanering

Arbetsmarknads- och socialnämnden 2024-12-19

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen

Ärendet

Utredningens uppdrag har i huvudsak bestått av tre delar; utlänningen ska inte beviljas något tillfälligt uppehållstillstånd, utlänningen kan ges anmälningssplikt och förbjudas att lämna ett visst område, och utlänningens rätt att arbeta och tillgång till välfärdsförmåner ska begränsas.

Beslut om inhibition av verkställigheten vid tillfälliga verkställighetshinder

Ett avlägsnandebeslut verkställs, genomförs, som huvudregel genom att utlänningen reser till sitt hemland. Med hinder för verkställighet menas i detta sammanhang att utlänningen inte kan resa till sitt hemland på grund av krig eller att personen riskerar dödsstraff, tortyr eller annan omänsklig behandling.

Bedömningen av om hindret är tillfälligt får avgöras i varje enskilt fall. Inhibition betyder förenklat att något skjuts upp. Ett beslut om inhibition av verkställigheten innebär alltså att hemresan skjuts upp tills utlänningen kan resa till sitt hemland utan att riskera krig eller omänsklig behandling.

Genom utredningens förslag kan resan till hemlandet genomföras så fort det inte längre finns något hinder mot resan.

Det är omkring 200 utlänningar per år som kommer att meddelas ett beslut om inhibition av verkställigheten. Personer under 18 år kommer endast undantagsvis att meddelas detta beslut. De utlänningar som omfattas av beslutet kan kategoriseras i fyra grupper.

1. *brottsutvisade*, alltså personer som i allmän domstol har fått ett beslut om utvisning på grund av brott,
2. *säkerhetsärenden*, alltså personer där Säkerhetspolisen av skäl som rör Sveriges säkerhet har förordat att de ska avlägsnas,

3. *uteslutandearenden*, alltså de som sökt asyl men på grund av misstanke om brott mot freden, krigsförbrytelse eller brott mot mänskligheten har uteslutits från att anses som flykting eller alternativt skyddsbehövande, och
4. *vägransärenden*, alltså personer som sökt asyl men vägrats uppehållstillstånd eftersom de genom att begå ett synnerligen grovt brott har visat att det skulle vara förenat med fara för allmän ordning att låta personen stanna i Sverige.

Anmälningsskyldighet med eller utan områdesbegränsning

Om det finns en risk för att utlänningen avviker eller på annat sätt hindrar att hemresan kan genomföras så kan utlänningen meddelas anmälningsskyldighet och förbjudas att lämna ett eller flera län.

Begränsad rätt att arbeta och tillgång till välfärdsförmåner

Ett beslut om inhibition av verkställigheten visar att vistelsen i Sverige endast är tillfällig och inte handlar om att utlänningen ska etablera sig här. Utlänningen ska därför som utgångspunkt inte tillåtas att arbeta.

Den som har ett beslut om inhibition av verkställigheten ska omfattas av en ny lag, *lagen om bistånd vid inhibition av verkställigheten för vissa utlänningar*. Den som omfattas av lagen ska som huvudregel tilldelas en boendeplats av Migrationsverket. Den som bor på tilldelad plats har, vid behov, rätt till dagersättning och särskilt bidrag. Dagersättningen ska motsvara den som utgår till asylsökande.

Utlänningen ska inte anses bosatt i den mening som avses i socialförsäkringsbalken och har därför inte rätt till bosättningsbaserade förmåner eller rätt till insatser enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade. I stället kommer Migrationsverket att ansvara för behövliga insatser. Utlänningen har inte heller rätt till kommunal vuxenutbildning, studiemedel, etableringsinsatser eller annan sjukvård än den som utgår till asylsökande.

I *lagen om bistånd vid inhibition av verkställigheten för vissa utlänningar* anges uttryckligen att den som omfattas av lagen inte har rätt till ekonomiskt bistånd enligt 4 kap. 1 § Socialtjänstlagen.

Migrationsverket ska meddela socialnämnden där utlänningen bor att denne har ett gällande beslut om inhibition av verkställigheten. Denna uppgiftsskyldighet ska uttryckligen anges i utlänningsförordningen.

Arbetsmarknads- och socialförvaltningens överväganden

Förvaltningen ser positivt på att Migrationsverket ska meddela kommunen om vilka personer som omfattas av *lagen om bistånd vid inhibition av verkställigheten för vissa utlänningar*.

Förvaltningen delar utredningens bedömning att ensamkommande barn inte ska placeras på Migrationsverkets boenden.

I utredningen anges att omkring en tredjedel av de som kommer att meddelas ett beslut om inhibition av verkställigheten har familj i Sverige i vilken det ingår underåriga barn. Utredningen menar att den som har sin närmaste familj i Sverige som utgångspunkt bedöms ha *särskilda skäl* för att undantas från kravet att bo på Migrationsverkets boende.

Den utlänning som inte bedöms ha särskilda skäl men ändå väljer att bosätta sig med sin familj utanför Migrationsverkets boende kommer inte att beviljas någon dagersättning. Migrationsverket beslut om var utlänningen ska bo ska enligt förslaget inte kunna överklagas.

Förvaltningen anser att Migrationsverkets beslut om var en utlänning ska bo bör kunna överklagas. Eftersom beslutet kan läggas till grund för att inte bevilja utlänningen dagersättning talar rättssäkerhetsskäl för att beslutet är överklagbart.

En ytterligare konsekvens av att dagersättning inte beviljas är att kommunens yttersta ansvar i förhållande till nödbistånd kan aktualiseras, varför det är av än större betydelse att ställningstagandet i grunden, dvs om det finns särskilda skäl, har prövats av fler instanser.

Ansvariga

Avdelningschef Truls Hallin

Förvaltningschef Britt-Marie Pettersson